

22

Till stadsdelsförvaltningar som
ansökt om lokala utvecklingsme-
del till projekt och studieresor

Beslut om tilldelning av lokala ut- vecklingsmedel år 2018

Socialnämnden fattade den 30 januari 2018 beslut om tilldelning (bifall och avslag) av lokala utvecklingsmedel och studiebesök enligt bifogat tjänsteutlåtande.

Beviljade medel ska förbrukas under år 2018, de kan inte periodi-
seras till nästa år.

Samtliga beviljade projektansökningar och godkända projektrap-
porter publiceras i socialförvaltningens Kunskapsbank som stöd
och inspiration för utvecklingsarbetet i staden.

Beviljade lokala utvecklingsprojekt

Under våren 2018 kommer FoU samordnare med respektive utre-
dare på verksamhetsområdet att besöka alla beviljade projekt.
Syftet är att ta del av era projektplaner och informera om process-
stödet vi erbjuder projekten.

För de lokala utvecklingsprojekt som planerar att söka medel
2019 kommer vi att ha en avstämning av resultaten under hösten
2018 för att kunna ta ställning inför ansökan 2019.

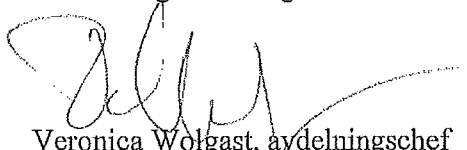
Slutrapportering (förstudie- och projektrapport och ekonomisk re-
dovisning samt reserapport) lämnas till avdelningen för stadsö-
vergripande sociala frågor inom två månader efter projektets, stu-
dieresans slutdatum utifrån bifogade mallar.

Vid frågor, kontakta gärna FoU-samordnare Cecilia Löfgren,
cecilia.m.lofgren@stockholm.se tfn: 08-508 25 908

I ekonomiska frågor adm. sekreterare Laila Väisänen
laila.vaisanen@stockholm.se tfn: 08-508 25 444

Med vänliga hälsningar

Veronica Wolgast, avdelningschef
Avdelningen för stadsövergripande sociala frågor

Bilagor

1. Socialnämndens beslut enligt tjänsteutlåtande
2. Mall för ekonomisk redovisning
3. Mall för förstudie- och projektrapport samt reserapport

Handläggare
Cecilia Löfgren
Telefon: 08-508 25 908**Till**
Socialnämnden**Förslag till fördelning av medel till lokala
utvecklingsprojekt och studiebesök och ett
forskningsprojekt år 2018, samt redovisning av
forskningsprojekt**

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag om fördelning av medel till lokala utvecklingsprojekt och studiebesök.
2. Socialnämnden godkänner redovisningen av 2017 års pågående och avslutade forskningsprojekt och fördelning av medel till ett forskningsprojekt.
3. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Gillis Hammar
FörvaltningschefVeronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef**Sammanfattning**

Forsknings- och utvecklingsarbetet inom socialtjänsten i Stockholms stad ska bidra till bättre resultat för brukarna genom att stödja stadsdelsförvaltningarna i att etablera en evidensbaserad praktik och erbjuda insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. I årets ansökningsomgång om lokala utvecklingsmedel inkom ansökningar för totalt 9 130 525 kronor (19 utvecklingsprojekt och 21 studiebesök). I detta ärende föreslås fördelning av lokala utvecklingsmedel samt studiebesök för totalt 2 936 200 kronor. Förvaltningens förslag på fördelning av medel innebär att:

- 2 705 000 kronor avsätts till lokala utvecklingsprojekt
- 231 200 kronor avsätts för studiebesök

Ärendets beredning

Ansökningar om lokala utvecklingsmedel har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och socialtjänstens FoU-råd som består av sex avdelningschefer. Inriktningen och fördelningen av medel för forsknings- och utvecklingsmedel år 2018 har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 24 januari 2018. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 25 januari 2018.

Bakgrund

Enligt stadens budget är ett av målen ”Ett Stockholm som håller samman”. Genom lokala utvecklingsmedel och centrala forskningsinsatser finns möjlighet att stärka ett utvecklingsarbete med mål om att skapa jämlika levnadsförhållanden i en sammanhållen stad. Forsknings- och utvecklingsarbetet inom socialtjänsten i Stockholms stad ska bidra till bättre resultat för brukarna genom att stödja stadsdelsförvaltningarna i att etablera en evidensbaserad praktik och erbjuda insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. Det ska också bidra till en utveckling av socialtjänsten där invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var i staden de bor. FoU-verksamheten ska bedrivas nära praktiken, ha ett tydligt Stockholms-perspektiv och vara ett komplement till statliga myndigheters forskning.

Lokala utvecklingsmedel är en möjlighet att komma igång med ett utvecklingsarbete, men det innebär inte automatiskt att alla påbörjade projekt kan beviljas medel för hela projektiden. Vid socialnämndens sammanträde den 22 augusti 2017 antogs FoU-planen med beslut om utlysningens inriktning av lokala utvecklingsmedel och studiebesök 2018 (dnr 3.2.2–324/2017).

Ansökningarna kommer att prioriteras utifrån hur väl de uppfyller följande kriterier:

- omfatta flera stadsdelsförvaltningar,
- vara av strategisk betydelse för staden som helhet
- ha en idé om forskningsanknytning,

För att underlätta för stadsdelsförvaltningarna i deras ansökningsprocess har ”workshops inför ansökan” med en forskare

från Linnéuniversitet erbjudits vid två tillfällen. Syftet är att ge återkoppling på utvecklings- och projektidéer. Projektplaner samt del- och slutrapporter från tidigare lokala utvecklingsprojekt och reserapporter sparas på socialförvaltningens kunskapsbank. <http://samarbete.stockholm.se/sites/kunskapsbanken>.

Utlysningen pågick från 4 september till 1 december 2017. Högsta beloppet att söka per lokalt utvecklingsprojekt var 750 000 kronor och högst belopp för studieresa var 25 000 kronor. Varje stadsdelsförvaltning beviljas medel till högst tre ansökningar totalt för både lokala utvecklingsmedel och studiebesök.

Ärendet

Förvaltningens forsknings- och utvecklingsmedel ska bidra till utveckling inom socialtjänsten och medverka till att invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var i staden de bor.

Centrala forsknings- och utvecklingsmedel

Inom ramen för de centrala forsknings- och utvecklingsmedlen pågår ett antal redan beslutade projekt och ett har avslutats.

Medel för pågående stadsövergripande forsknings- och utvecklings projekt

Förvaltningen föreslår medel till ett pågående forskningsprojekt, de övriga är finansierade 2016.

1. Stärkt tidigt stöd i ytterstaden – ett familjecentrerat arbetssätt

Socialförvaltningen har under 2017 tillsammans med Enskede-Årsta Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar beviljats medel från sociala investeringsfonden. Det fyraåriga projektet *Stärkt tidigt stöd i samverkan – ytterstaden* syftar till att med en familjecentrerad ansats samverka med öppna förskolan, socialtjänst, barnmorskemottagning och barnavårdscentral och starta en familjecentral kring tidiga hälsofrämjande insatser för barnfamiljer i ytterstaden. Det innebär att staden förstärker det förebyggande arbetet med avsikten att främja ett jämlikt föräldraskap och underlätta integrationen. Under 2017 har en följeforskning följt arbetet dels med kunskapspåfyllning och dels genom att mäta, synliggöra och föra konstruktiva samtal om samverkan. Följeforskningen kommer att fortsätta under 2018-2019.

Kostnad 150 000

2. Signs of Safety

Signs of Safety är en lösningsfokuserad handläggningsmodell med fokus på risk- och skyddsfaktorer kring barn som lever i familjer

där våld förekommer. Modellen bygger på barns och föräldrars delaktighet, transparens och på föräldrars styrkor. Modellen används brett sedan femton år tillbaka och det finns en tydlig vilja i stadsdelsförvaltningarna att, utifrån modellen utveckla stadens arbete med utsatta barn och ungdomar. En förstudie genomfördes år 2015, därefter har ett utvecklings- och forskningsprojekt pågått under 2016 och 2017 i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län. Resultaten visar bland annat att modellen används av 85% av länets alla kommunala barn- och ungdomsverksamheter och att den uppfattas kunna stärka barns och familjers delaktighet. Projektet har under 2017 haft fokus på att undersöka akter, analysera hur modellens värdegrund och olika komponenter tar sig uttryck i det praktiska arbetet och genomföra en brukarstudie. Slutrapportering sker under våren 2018.

Kostnad – projektet finansierades 2016

3. Uppföljning av motiverande samtal, MI

(Motivational Interviewing: MI) är en samtalsmetod. Den är en personcentrerad och guidande metod för kommunikation med målet att tydliggöra och förstärka personens egen motivation till en förändring. Många enheter inom stadens socialtjänst efterfrågar utbildningar i MI och implementerar metoden. Syftet med uppföljningen är att undersöka hur MI implementerats och hur metoden kan kvalitetssäkras inom Stockholms stads socialtjänst. 2015 genomfördes en förstudie och 2016-2018 genomförs forskningsstudien i samarbete med missbruksenheter i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Skärholmens stadsdelsförvaltningar och enheten för hemlösa, Socialförvaltningen. En enkätundersökning till chefer i socialtjänsten har genomförts för att kartlägga användningen av MI. I lägesrapporten 2017 redovisas mätningar på sex olika kvalitetsmått, med vilken MI-kompetens medarbetarna kan utföra MI med missbruksklienter. I två av kvalitetsmåten som används vid mätningen har hälften av alla projektdeltagare utfört MI på MI skicklig nivå. Forskning har visat att uppnå skicklig nivå på de två kvalitetsmåten har samband med att klienter i större utsträckning går ur sin missbruksdiagnos. Det visar på att det finns utrymme för en del medarbetare att förbättra sina prestationer.

Kostnad – projektet finansierades 2016

4. Följeutvärdering av Stockholms stads handlingsplan om en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare. I Stockholms stads handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och

biståndshandläggare samverkar stadsledningskontoret, socialnämnden, äldre- och familjenämnden och stadsdelsförvaltningarna. Handlingsplanen är en samordnad strategi för att stoppa den omfattande personalomsättningen, minska administrationen och sänka antalet ärenden per handläggare. En följeutvärdering pågår 2016 – 2018 som ska utgöra ett löpande stöd i implementeringsarbetet och bistå med kunskap i vilken utsträckning implementeringen av de 13 områdena i handlingsplanen genomförs samt vilka strategier som används i de olika stadsdelarna. I följeutvärderingens delrapport 2017 framkommer att personalrörligheten har minskat under 2017 jämfört med 2016 det gäller såväl socialsekreterare som biståndshandläggare. 2016 fanns det 100 inhyrda konsulter i stadsdelsförvaltningarna och i november 2017 anlitar staden 60 konsulter. I genomförda enkäter och intervjuer uttrycks en försiktig optimism, att det pågår en positiv utveckling i staden när det gäller arbetssituationen med förbättrad lokal introduktion, mentorskap och ökat administrativt stöd samt stärkt introduktion för nyanställda och ledarutvecklingsprogram för chefer.

Kostnad – projektet finansierades 2016

Avslutat forsknings- och utvecklingsprojekt

En kvalitativ brukarstudie inom Stella – det tredelade föräldraskapet

Stella – det tredelade föräldraskapet är en permanent verksamhet i Socialförvaltningen som ska stärka samarbetet i det tredelade föräldraskapet mellan föräldrar, familjehem och socialtjänst. Målet är att erbjuda föräldrar individuellt anpassat stöd som t.ex. krishantering, motiverande samtal, stöd i föräldrarollen och att vara förälder på avstånd, samt att stötta föräldrar i samarbetet med socialtjänst och familjehem. Syftet med brukarstudien är att undersöka föräldrarnas erfarenheter av det stöd de erbjuds i kontakterna med verksamheten Stella. Åtta föräldrar har intervjuats och de upplever bland annat infekterade relationer framförallt med socialtjänsten och känner sig felaktigt behandlade samt maktlösa och missförstådda. Det framkom att Stella erbjuder praktiskt stöd genom att stötta föräldrarna vid klagomål, överklagande och informativt stöd t.ex. om juridisk information och att förstå socialtjänstens dokumentation. Samt krisstöd, ett icke-dömande stöd för att återfå självförtroende och sin känsla av värde. Sammanfattningsvis upplevde de som deltog i studien att Stella är ett viktigt stöd för dem.

Lokala utvecklingsmedel

I årets ansökningsomgång inkom ansökningar för totalt 9 130 525 kronor. De 19 ansökningar om lokala utvecklingsprojekt som

skickades in till förvaltningen kom från tio förvaltningar och uppgår till 8 516 800 kronor och 21 ansökningar om studiebesök från 12 förvaltningar för 613 725 kronor.

Varje förvaltning kan beviljas medel till högst tre ansökningar för både lokala utvecklingsmedel och studiebesök. Södermalm, Farsta, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar och Socialförvaltningen har haft fler än tre ansökningar och har prioriterat vilka ansökningar de vill ska beaktas i förslaget till fördelning.

Förvaltningens förslag till fördelning innebär att;

- 2.705.000 kr avsätts till lokala utvecklingsprojekt
- 231.200 kr avsätts för studiebesök/studieresor

Inkomna ansökningar om lokala utvecklingsmedel bereds av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och har därefter prioriterats av FoU- rådet, som består av sex avdelningschefer.

Projektansökan 2018 har kompletterats med en fråga om hur projekten kommer att väga in jämställdhet. Flera projekt kommer undersöka om det finns några skillnader i hur män och kvinnor t e x upplever behandlingen, om de ges likvärdiga insatser samt hur resurser och stöd fördelas. Två projekt uppger att de vill använda jämställdhets-analysen 4R-metoden(Representation, resurser, realia och realisera) och några projekt vill se över att alla inkluderas, oavsett kön, sexuell läggning och identitetsuppfattning samt att diskrimineringsgrunder som ålder och etnicitet vägs in.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner redovisningen av de pågående och avslutade centrala forsknings- och utvecklingsprojekten och medel till ett pågående forskningsprojekt. Projektförslagen utgår från stadsdelsförvaltningarnas lokala utvecklingsbehov. Det föreslagna utvecklingsarbetet har som mål att skapa jämlika levnadsförhållanden i en sammanhållen stad. De lokala utvecklingsprojekten innebär en möjlighet att främja en praktisknära forskning och en lärande organisation lokalt, samtidigt som det gynnar kunskapsuppbyggnad och utveckling av en evidensbaserad praktik i staden som helhet.

Majoriteten av de lokala utvecklingsprojekt som har ansökt om lokala medel har föreslagits ett mindre belopp på grund av högt söktryck. Slutligen föreslår förvaltningen att lokala utvecklingsmedel och medel för studieresor beviljas i enlighet med förslag i tabell 1 och 2.

Tabell 1: Ansökningar och förslag om fördelning av lokala utvecklingsmedel

ANSÖKNINGAR	FÖRSLAG PÅ FÖRDELNING
1. <u>Lösningssinriktad intensiv hemmabaserad familjebehandling, LIFH</u> Ett LIFH-team består av en samordnare och fyra familje- och ungdomsbehandlare, varav en med skolkontakt. Målgruppen är barn 10-18 år och behandlingen pågår i upptill nio månader, man tar emot ca 20-24 barn och familjer under ett år. Syftet är att undersöka om LIFH är ett alternativ till en externplacering och om det leder till en positiv förändring för ungdomen och dess familj, samt hur barn och föräldrar upplever behandlingen. Projektet vill ha stöd att hitta metoder för utvärderingar och hur de kan arbeta med djupintervjuer. <u>Sökande:</u> Farsta stadsdelsförvaltning, barn och unga <u>Sökt belopp:</u> 350 000 kr	100 000 kronor
2. <u>Kristeamet utvärdering</u> Kristeamet fungerar som en länk mellan socialsekreterare, familjen och går in med kortare insatser under utredningstiden. Projektet beviljades medel 2017 för att undersöka nyttan med insatsen, socialsekreterarna tycker att insatsen är betydelsefull både när det gäller kvalitet och stöd i utredningsarbetet. Syftet med projektet är att få en djupare förståelse för de resultaten som framkommit, genom att fortsätta undersöka nyttan och få familjens syn på Kristeamets insatser och delaktigheten i processen. Projektets resultat ska användas för att utveckla och bättre anpassa insatsens stöd till familjerna samt sprida kunskapen till andra stadsdelsförvaltningar.	100 000 kronor

<u>Sökande:</u> Farsta stadsdelsförvaltning, familjestödsenheten <u>Sökt belopp:</u> 350 000 kr	
3. <u>Stockholms regnbågsteam</u> 2017 beviljades medel till en studieresa för att besöka boenden för HBTQ och asylsökande vilket ligger till grund för ansökan, HBTQ personer har en sämre hälsa jämfört med övriga befolkningen och därför finns behov av kunskaper för medarbetare för att bättre bemöta målgruppen. Syftet med projektet är att utveckla socialtjänsten och skapa ett regnbågsteam av boendestödjare och en träfflokalsverksamhet för målgruppen HBTQ med psykisk ohälsa. <u>Sökande:</u> Farsta stadsdelsförvaltning, socialpsykiatri <u>Sökt belopp:</u> 205 000 kr	155 000 kronor till en förstudie Förvaltningen rekommenderar samverkan med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar för att nå fler i målgruppen.
4. <u>Mätinstrument livskvalitet gruppbostad</u> Arbetet på en gruppbostad utförs enligt LSS och är avsedd att tillförsäkra personer med omfattande funktionshinder goda levnadsvillkor, te x självbestämmande och delaktighet i samhället. Projektets målgrupp är utförare inom LSS-gruppbostad. Projektet fick medel till en förstudie 2017 då det saknades ett instrument för att mäta om brukarna hade goda levnadsvillkor. I förstudien har två livsområden valts ut makt och självbestämmande samt tillgänglighet, för att skapa en modell som mäter kvalitetskriterierna som påverkar livskvaliteten för brukarna. Samt ger en tydlighet och transparens kring gruppbostadens uppdrag och hur insatsen utförs. Syftet 2018 är att utbilda samtliga brukare i självbestämmande, genomföra fokusgrupper och en enkätundersökning. <u>Sökande:</u> Hägersten-Liljeholmen och Bromma stadsdelsförvaltningar, social omsorg	500 000 kronor Projektet omfattar flera stadsdelsförvaltningar samt bedöms ha en strategisk betydelse för staden. Stadens brukarundersökningar ger låg svarsfrekvensen för målgruppen, varför det är angeläget att hitta alternativa mätinstrument. Förvaltningen uppmanar projektet att ta del av stadens utveckling av Picostat när det gäller tekniska hjälpmedel.

Sökt belopp: 525 000 kr	
5. <u>Terapihund - Ellen</u> Under 2016 och 2017 har en terapihund gjort sin praktik på ett socialpsykiatrisk gruppboende med brukare 50-65 år, med goda resultat. Syftet är att finansiera en terapihund och hundförare under 2018 för att kunna mäta om boendes välbefinnande, bl a med minskad oro och ökad inre trygghet. <u>Sökande:</u> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltningar, socialpsykiatri Sökt belopp: 251 000 kr	Avslag, bör ingå i ordinarie verksamhet.

6. <u>Globenmodellen</u> 2015, 2016, 2017 har medel beviljats till det lokala utvecklingsprojektet med syfte att utveckla ett processstöd och ett strukturerat arbetssätt, vilket resulterade i en processkarta som visa var klienten befinner sig och förflyttar sig i utredningsprocessen. Samverkan har utvecklats med Försäkringskassan, Jobbtorg resurs, Arbetsförmedlingen och stadsdelsförvaltningen. I projektet 2017 var syftet att vidareutveckla och effektivisera arbetet med processkartan och utöka antalet klientgrupper, synliggöra utredningsprocessen och brukarperspektivet, för att skapa en evidensbaserad arbetsmetod, vilket stärker yrkesprofessionen inom försörjningsstöd och förbättrar arbetsmiljön. Linnéuniversitetet har under 2017 genomfört en fördjupningsstudie och bl a kartlagt framgångsfaktorer vid användning av förändringsplaner. Syftet med projektet 2018 är att implementera arbetssättet processkartan i samtliga stadsdelsförvaltningar i staden för att möjliggöra ett stadsövergripande synliggörande av det sociala förändringsarbetet, med att öka klienternas	Avslag då det är för ett fjärde projektår de söker medel, Globenmodellen får finansiering från Finsam 2018.
--	--

delaktighet samt utveckla samverkan. <u>Sökande;</u> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning. <u>Sökt belopp;</u> 125 000 kr	
7. <u>Från uppdrag till mätbara mål med brukarperspektiv</u> Familjebehandlargruppen Södermalm arbetar med målgruppen barn, ungdomar och deras familjer. Det saknas för staden gemensamma systematiserade och evidensbaserade mätinstrument för att utvärdera insatsen familjebehandling. Syftet med projektet är att strukturerat dokumentera ingångsvärdet i kartläggningsprocessen för att få fram en baslinje för biståndsbedömda insatser inom familjebehandlargruppen. Resultatet ska användas för att kunna matcha behandlingen bättre för familjerna och öka deras delaktighet under behandlingens gång utifrån deras egna skattningar. De vill använda sig av Journal Digital JD, ett dokumentations- och behandlingsstöd för socialt arbete. En klinisk utbildare kommer bistå med att analysera utfallet löpande under behandlingsprocesserna utifrån enskilda familjer. Projektet kommer att genomföras i samarbete med en forskare från Högskolan i Dalarna som kommer att jämföra och validera resultatet med en större population. <u>Sökande;</u> Södermalms stadsdelsförvaltning, familjebehandling <u>Sökt belopp;</u> 700.000 kr	Avslag, Socialförvaltningen anser att den systematiska uppföljningen av insatser i första hand ska ske via BBIC. Staden har påbörjat ett utvecklingsarbete för modernisering av de sociala systemen och vill inte bidra till att parallella system byggs innan man vet vad de nya systemen ska innehålla.
8. <u>MI implementering</u> Syftet med projektet är att genom att fortsätta skatta MI samtal i kombination med regelbunden handledning uppnå en kvalitetshöjning och implementering av metoden. Mottagningen har kunnat se en tendens till att fler klienter kommer på inbokade besökstider och fullföljer	Avslag, bör ingå i ordinarie verksamhet. Socialförvaltningen har 2016-2017 finansierat en MI forskningsstudie med Miclab, slutrapporten är klar

påbörjade insatser när man använt sig av MI samtal. Rinkeby-Kistamottagningen har deltagit i forskningsstudien ”Användningen av MI-samtal i Stockholm stad 2017”. <u>Sökande;</u> Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, vuxen, Rinkeby-Kistamottagningen <u>Sökt belopp:</u> Inte angett	2018.
<u>9. Pedagogiskt ramverk i LSS-verksamheter</u> Syftet med projektet är att skapa ett pedagogiskt ramverk för att öka kunskapen och skapa en samsyn kring de diagnoser som finns i våra verksamheter och vad de innebär för brukarens kognitiva funktionsnivå. Samt hur medarbetarna gemensamt ska arbeta för att möta upp brukarna och deras behov. Projektet består av kompendium, en mobil applikation, utbildning och handledning samt en ramverks-certifiering. Ett samarbete har påbörjats med forskare vid FoU Södertörn kring framtagandet av det pedagogiska ramverket. <u>Sökande;</u> Skärholmen och Farsta stadsdelsförvaltningar, funktionsnedsättning och socialpsykiatri <u>Sökt belopp:</u> 697 800 kr	Avslag, det är en kompetensutvecklingsinsats. Farsta Stadsdelsförvaltning har inte prioriterat detta projekt då de har fler än tre ansökningar.
<u>10. Brukarskola på boende- och behandlingsenheten</u> Syftet med Brukarskolan är att skapa en modell för att systematiskt erbjuda kurser och aktiviteter som underlättar den enskildes väg till större autonomi och en så självständig boendeform som möjligt. Av enhetens 16 verksamheter har fyra valts ut för att delta i projektet. Målgruppen är personer med funktionsnedsättning och missbruk och klienter i Bostad Först. Projektet beviljades medel 2017 och en pilotverksamhet har genomförts med b la egen makt utbildning för åtta deltagare, där	300 000 kronor Projektet bedöms ha en strategisk betydelse för staden och har en forskningsanknytning.

nyttan bedömdes vara stor. Målen är att erbjuda en verksamhet som utgår från brukarnas önskemål och behov, bl a ökad kunskap om samhället för att öka de boendes självständiga liv(egenmakt), motverka passiviseringen genom att skapa en meningsfull sysselsättning. Exempel på aktiviteter är boende och ekonomi, social färdighetsträning, utflykter/sociala aktiviteter, praktisk verksamhet och samhällskunskap. En referensgrupp med deltagare från forskar- världen, brukarorganisationer samt beställare från några stadsdelsförvaltningar har bildats. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, socialtjänstavdelningen <u>Sökt belopp:</u> 750 000 kr	
<u>11. Nya startpunkten</u> Syfte med projektet är att utveckla brukarmedverkan genom att starta en verksamhet i den nya träfflokalen som till stora delar ska drivas av brukarna själva. Vilket förhoppningsvis kan attrahera fler personer som lever med psykisk ohälsa att få en meningsfull tillvaro. En peer support finns med i verksamheten och ska starta ett brukarråd och arrangera kurser i "Din egen makt". "Nya startpunkten" ska implementeras i ordinarie verksamhet. <u>Sökande:</u> Östermalmans stadsdelsförvaltning vuxen, socialpsykiatri <u>Sökt belopp:</u> 676 000 kr	200 000 kronor till en förstudie. Förvaltningen rekommenderar projektet att ta del av Brukarskolans erfarenheter. Projektet bedöms ha en strategisk betydelse för staden.
<u>12. Bo ekonomi i fokus</u> Syftet är att erbjuda Bogruppens brukare i tränings- och försöklägenheter en tydlig och pedagogisk hjälp för att ta ansvar för och arbeta med sina skulder genom en direkt koppling till budget- och skuldrådgivare. Globenmodellen som ett processtöd ska implementeras i våra boenden för att synliggöra och tydliggöra brukarnas sociala förändringsprocess. En modell har utvecklats där behandlingspersonal vid	Avslag, bör ingå i ordinarie verksamhet.

Bogruppen samarbetar med budget- och skuldrådgivningen, med mycket goda resultat. Projektet är en utökning av befintlig verksamhet och innebär bl a anställning av en budget- och skuldrådgivare. <u>Sökande:</u> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp:</u> 750 000 kr	
<u>13. MI-träning inom Framtid Stockholm</u> Syfte med projektet är att öka medvetenheten om vad som är verksamt inom MI och höja kvaliteten på våra MI-samtal. Genom att anlita Miclab för kodning av inspelade samtal och återkoppling och handledning i grupp. För att därefter kunna planera den fortsatta MI-träningen utifrån de resultaten. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, Framtid Stockholm <u>Sökt belopp:</u> 60 000 kr	Socialförvaltningen har inte prioriterat utvecklingsprojektet då de har fler än tre ansökningar.
<u>14. Stärkt brukarinflytande i verksamheten</u> 2015, 2016 och 2017 beviljades projektet utvecklingsmedel och en inventering har genomförts som visar att de brukarmetoder och arbetssätt som är mest förekommande är på individnivå och visade att 61% av verksamheterna har genomfört förändring på verksamhetsnivå utifrån brukarnas åsikter. 2017 har projektet breddats genom att Skarpnäck stadsdelsförvaltning deltar. Syftet är att skapa en hållbar struktur för brukarinflytandet på individ-, verksamhet-, och systemnivå inom socialtjänsten på Södermalm och Skarpnäck. En modell för brukarinflytande har tagits fram som har testats, följts upp och utvecklats av två enheter (en beställare och en utförare). 2018 vill man pröva modellen för verksamhetsutveckling och ta fram en manual, samt ha fokus på implementering. <u>Sökande:</u> Södermalm, Skarpnäcks	Avslag då det är för ett fjärde projektår de söker medel

stadsdelsförvaltningar	
<u>Sökt belopp:</u> 932 500 kr	
<u>15. Bo kvar</u> Projektets beviljades medel 2017 till en förstudie, där bl a skriftliga samarbetsöverenskommelser tecknats med de två största hyresvärdarna. Syfte med projektet 2018 är att kraftsamla kring vräkningsförebyggande och hemlöshetsfrågor genom att förstärka och utveckla det interna och externa samarbetet. Samt utveckla nya arbetssätt och metoder, bl a möjliggöra tillsättande av en föräldrarådgivare för att stötta barnens situation vid vräkningshot och starta forskningscirklar som avser att bidra till kompetens- och verksamhetsutveckling med tydlig koppling mellan dagligt arbete och forskning. Någon form av brukarundersökning planeras för att säkerställa att de insatser som ges matchar brukarnas efterfrågan. Medel till ytterligare en halvtidstjänst inom hyresrådgivningen. <u>Sökande:</u> Skärholmens stadsdelsförvaltning, mottagningsenheten <u>Sökt belopp:</u> 412 500 kr	350 000 kronor Projektet har en strategisk betydelse för staden.
<u>16. Bostad direkt från gatan</u> Syftet med projektet är att genom en förstudie ta fram förslag på en ny arbetsmetod för att nå personer i långvarig hemlöshet som i dagsläget inte kommer i kontakt med stadens verksamheter. Arbetsmetoden skulle möjliggöra för personer i långvarig hemlöshet att genom tillgång till bostad och stöd, kunna påbörja ett förändringsarbete och få en etablerad kontakt med socialtjänsten. Samt ge nya verktyg och rutiner för samverkan mellan Uppsökarteamet, Enheten för hemlösa och Bostad först. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, enheten för hemlösa och uppsökarenheten.	150 000 kronor till en förstudie

<u>Sökt belopp:</u> 171 000 kr	
17. <u>Samlarteam</u> Projektet beviljades medel 2017 och har genomfört en inventering och utvecklat och provat en metod som har tagits fram i samarbete med en forskare från Karolinska institutet på tre brukare. Syftet med projektet är att fortsätta utreda möjligheten att starta ett specialiserat boendestödteam som arbetar med personer med samlarsyndrom genom att fortsätta testa metoden, som bygger på att skapa tillit, förtroende för att kunna ändra beteendet hos brukare. Samt utvärdera metoden på flera personer i samarbete med forskaren, genom kontinuerlig handledning och nå ut med metoden till flera stadsdelsförvaltningar. Hägersten-Liljeholmen Sdf har 2013-2016 haft ett projekt kring samlarsyndrom med utbildningssatsningar och bildandet av ett Task force som är ett samarbete mellan organisationer och myndigheter som kommer i kontakt med personer som har samlarsyndrom. <u>Sökande:</u> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning, socialpsykiatri <u>Sökt belopp:</u> 502 000 kr	400 000 kronor Projektet bedöms ha en strategisk betydelse för staden och har en forskningsanknytning.
18. <u>Södermalmsmodellen</u> Syftet är att utveckla ett helhetsperspektiv i stödet för brukare genom att bättre ta tillvara boendestödjare och arbetsterapeuters bägge kompetenser. Ett ärendeforum, som består av både boendestödjare och arbetsterapeut, finns för att kunna ge brukare tillgång till den bästa tänkbara insatsen. Projektet vill säkerställa resultatet av ärendeforum genom att genomföra en pilotstudie i samarbete med en forskare för att undersöka vad det får för effekter hos klienter och medarbetare. För att i nästa steg kunna skala upp användandet av ärendeforum om det ger	200 000 kronor till en förstudie Projektet bedöms ha en strategisk betydelse för staden och har en idé om en forskningsanknytning.

bra resultat. Projektet vill också utveckla brukardelaktighet genom fokusgrupper och starta ett nätverk för boendestödjare i staden för att kunna ta del av varandras erfarenheter och informera om projektet. Sökande: Södermalms stadsdelsförvaltning, socialpsykiatri, utförare Sökt belopp: 309 000 kr	
19. <u>ALFACA (Alternativ Family Care) – mottagande av ensamkommande barn i familjehem</u> Många familjehem har inte varit tillräckligt rustade för att ta emot ensamkommande vilket har resulterat i en hög andel akuta omplaceringar och sammanbrott, vilket bland annat kan bero på att arbetssätt och verktyg för utredning och uppföljning samt rekrytering och stöd till familjehemmen inte varit anpassade och räckt fullt ut. Syftet med projektet är att prova på, lära oss och implementera arbetssätten i ALFACA, som är ett stöd, handbok för de som arbetar med mottagandet av ensamkommande och vid rekrytering av familjehem. Stadsdelsförvaltningen ska vara pilotstadsdel (Socialstyrelsen) för att prova på arbetssättet och projektmedlen ska användas till en heltidstjänst som projektledare, metodutvecklare ska hjälpa dem att prova arbetssättet. Sökande: Skärholmens stadsdelsförvaltning, mottagningsenheten, ensamkommande Sökt belopp: 750 000 kr	250 000 kronor Projektet har en strategisk betydelse för staden.

Tabell 2: Ansökningar och förslag på fördelning av medel för studiebesök/studieresa

ANSÖKNINGAR	FÖRSLAG PÅ FÖRDELNING
1. Resmål och syfte: Studieresa till	

Sandvikens socialtjänst. Syftet är att ta del av familjeorienterat arbetssätt och modellen tillfälliga team med barn och familjer med missbruksproblematik, samt deras erfarenheter av ett samordnat arbetssätt så att barn som lever i familjer med missbruk, psykisk ohälsa och funktionsnedsättning upptäcks så tidigt som möjligt. <u>Sökande:</u> Skarpnäcks stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	15 000 kronor
2. Resmål och syfte: Studieresa till Socialförvaltningen i Malmö och Helsingborgs stad. Syftet är att få en ökad förståelse för hur andra socialtjänst verksamheter arbetar med en socialtjänstinriktad chatt och digital frågelåda. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, socialjouren <u>Sökt belopp:</u> 5 100 kr	Socialförvaltningen har inte prioriterat studieresan då de har fler än tre ansökningar.
3. Resmål och syfte: Studieresa till dagliga verksamheter i Malmö, Lund, Helsingborg som arbetar med personkrets 1 och 2 och vill komma närmare arbetsmarknaden. Syftet är att få fördjupad kunskap hur andra verksamheter arbetar med målgruppen för att närma sig arbetsmarknaden. Skapa ett lärandeutbyte och få inspiration för att hitta nya arbetssätt. <u>Sökande:</u> Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning, avdelningen för social omsorg <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	25 000 kronor Förvaltningen rekommenderar att erfarenheter från studieresan delges Arbetsmarknadsförvaltningen.
4. Resmål och syfte: Studieresa till Mockingbird Family Model MFM, Leeds, Storbritannien. Syftet är att få konkreta tips och råd kring hur MFM fungerar organisatoriskt och i praktiken för att öka placeringens stabilitet och	25 000 kronor

främja ett aktivt skydd av barnet. Jourhemsverksamheten vill få erfarenheter för att kunna börja arbeta på ett liknande sätt. Sökande: Socialförvaltningen, jourhemsverksamheten Sökt belopp: 25 000 kr	
5. Resmål och syfte: Studieresa till Borgestadskliniken i Oslo, Norge. Syftet är att få fördjupade kunskaper inom barnperspektiv inkl föräldrastöd och arbetet med samsjuka samt om stöd och behandling till personer spelmissbruk. Samt inspiration i form av goda exempel. Sökande: Norrmalm och Östermalms, vuxenheten, missbruksgruppen Sökt belopp: 44 300 kr	20.000 kronor
6. Resmål och syfte: Studieresa till Lissabon, Portugal. Syftet är att ta del av deras framgångsrika metoder för drogprevention och undersöka hur Lissabon har använt sig av civilsamhället och socialtjänst med situationell prevention samt uppföljning av unga användare av narkotika. Sökande: Norrmalm och Älvsjö stadsdelsförvaltning Sökt belopp: 25 000 kr	25.000 kronor
7. Resmål och syfte: Studieresa till Göteborg, RFSL och kommunala träfflokalverksamheter. Syftet är att ta del av deras erfarenheter från träfflokalen för HBTQ personer med psykisk ohälsa, för att kunna starta en likande verksamhet i Stockholm. Sökande: Farsta stadsdelsförvaltning, utförare socialpsykiatri Sökt belopp: 25 000 kr	Farsta stadsdelsförvaltning har inte prioriterat studieresan då de har fler än tre ansökningar.
8. Resmål och syfte: Studieresa till "Handicaporganisationernas hus" och	25 000 kronor

brukarföreningar, Danska institutet för mänskliga rättigheter i Köpenhamn. Syftet är att få ny kunskap och nya idéer om hur brukardelaktighet i utredning och inflytande på våra egna boenden samt samverkan med förskola och familjeeenhet kan förbättras. <u>Sökande:</u> Östermalms stadsdelsförvaltning, stöd- och serviceenheten <u>Sökt belopp:</u> 100 000 kr	
9. Resmål och syfte: Studieresa till Kvinnojouren Ada i Göteborg. Syftet är att ta del av deras erfarenheter, metoder och arbetssätt i hur de möter våldsutsatta barn i ett tidigt skede och hur de talar med barnen. För att få inspiration till att utveckla och förbättra arbetet med våldsutsatta barn på Bromstensgården. <u>Sökande:</u> Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, Bromstensgården <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	Avslag, förvaltningen hänvisar till kvinnojourernas verksamheter i Stockholm.
10. Resmål och syfte: Studieresa till familjerätten i Trelleborg och Malmö kommun för att ta del av arbetssättet transformativ medling och konkreta sätt att få barn delaktiga. Syftet är att få ökade kunskaper och utveckla det förhandlingsinriktade arbetet och transformativ medling. <u>Sökande:</u> Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, familjerätten <u>Sökt belopp:</u> 16 200 kr	16 200 kronor
11. Resmål och syfte: Studieresa till Dublin. De har en ovanligt hög andel hemlösa kvinnor och har forskat på deras situation samt anpassat särskilda boendeformer för kvinnor. Syftet är att besöka ansvariga myndigheter och frivilliga organisationer och utförarverksamheter som arbetar riktat mot hemlösa kvinnor. Det saknas	Socialförvaltningen har inte prioriterat studieresan, då de har fler än tre ansökningar.

anpassade boendeformer för kvinnor i Stockholm. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, enheten för hemlösa <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	
12. Resmål och syfte: Studieresa till familjerätten i Norrköping och Västerås kommun. Syftet är att ta del av deras samverkansteam som är ett tvär professionellt stöd för att minska och minimera skadeverkningarna av konflikterna för barn och föräldrar. Stadsdelsförvaltningen vill ta del av deras erfarenheter inför uppstarten av ett samverkansteam på Södermalm. <u>Sökande:</u> Södermalms stadsdelsförvaltning, familjerätten <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	Södermalm stadsdelsförvaltning har inte prioriterat studieresan, då de har fler än tre ansökningar.
13. Resmål och syfte: Studieresa till Y-foundation och projektet AUNE i Helsingfors. Y-foundation är en organisation skapad av kommuner, organisationer och församlingar som köper upp bostäder för att hyra ut till hemlösa och sprida kunskap om hemlöshet. AUNE är ett projekt som ska förebygga bostadslöshet. Syftet är att få inspiration hur vi praktiskt kan utveckla våra arbetssätt för att bättre tillmötesgå hemlösa personer. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, enheten för hemlösa <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	Socialförvaltningen har inte prioriterat studieresan, då de har fler än tre ansökningar.
14. Resmål och syfte: Studieresa till socialtjänsten barn och unga i Karlstad kommun. Syftet är att ta del av deras implementering av Signs of Safety och vilka resultat det har fått för barn och unga och hur de kan göras mer delaktiga. För att få en extra skjuts i den fortsatta implementeringen av SoS. <u>Sökande:</u> Hässelby-Vällingby	Avslag, vi har finansierat ett lokalt utvecklingsprojekt 2016 för att implementera Sign of Safety med 730.000:-

stadsdelsförvaltning, utredningsenheten barn och unga <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	
15. Resmål och syfte: Studieresa till Uteseksjonen i Oslo som bedriver en liknande verksamhet som ungdomsjourens uppsökargrupp. Syftet är ett kunskapsutbyte med andra uppsökande verksamheter och ta del av arbetsmetoder inför den nystartade verksamheten i Järva. <u>Sökande:</u> Socialförvaltningen, Framtid Stockholm, ungdomsjourens uppsökargrupp <u>Sökt belopp:</u> 25 000 kr	Socialförvaltningen har inte prioriterat studieresan, då de har fler än tre ansökningar.
16. Resmål och syfte: Studieresa till Familjevårdsstiftelsen i Göteborg. Syftet är att ta del av erfarenheter av att använda samforskning som ett arbetssätt för att öka delaktigheten från barn och föräldrar i familjebehandling, samt ta del av hur de arbetar teambaserat med behandling för hela nätverket kring barn och ungdomar. För att få inspiration hur vi kan utveckla familjebehandlingsarbetet genom samforskning och med olika utvärderings- och metodutvecklingsformer. <u>Sökande:</u> Hässelby-Vällingby och Bromma stadsdelsförvaltningar, individ och familj <u>Sökt belopp:</u> 23 125 kr	15 000 kronor Bromma och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar planerar en gemensam studieresa som vi beviljar med totalt 30 000 kr. (ansökan 21)
17. Resmål och syfte: Studieresa till Familjevernkontor i Sandvika, Norge. Syftet är att få kunskap och inspiration i tekniker för att arbeta med separerade föräldrar i högkonfliktsärenden för att få föräldrar att nå samförståndslösningar. För att kunna utveckla skriftliga rutiner, metoder och arbetssätt i samarbetssamtal med	25 000 kronor

högkonflikts-ärenden och ärenden med våldsförekomst. Sökande: Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltningar, familjerätt Sökt belopp: 50 000 kr	
18. Resmål och syfte: Studieresa till Yalla Trappan i Malmö stad och K2 Träfflokal i Östersunds kommun. Syftet är att ta del av Yalla Trappans erfarenheter för att skapa arbetstillfällen och ökad ekonomisk självständighet för utländska kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden och har stora svårigheter med det svenska språket. Samt besöka K2 som har en verksamhet för återhämtning ifrån psykisk ohälsa, med ett stort brukarinflytande. Vilket kan ge oss inspiration att hitta nya arbetssätt i den dagliga verksamheten Tur och retur och tips och idéer för att arbeta med processen återhämtning och brukarinflytande. Sökande: Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning, socialpsykiatri Sökt belopp: 25 000 kr	Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har inte prioriterat studieresan, då de har fler än tre ansökningar.
19. Resmål och syfte: Studieresa till Malmö stad. Syftet är att ta del av hur de arbetar aktivt med hemlöshetsfrågan med fokus på bostadslösa barnfamiljer och strategier och arbetssätt för att ge barnfamiljer eget boende. Samt ta del av bostadsrådgivning och utveckling av en digital bokningscentral för akuta boenden, för att få inspiration för att utveckla det egna arbetet och en digital bokningscentral. Sökande: Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar, ekonomiskt bistånd Sökt belopp: 25 000 kr	Avslag Staden har påbörjat ett utvecklingsarbete för modernisering av de sociala systemen och vill inte bidra till att parallella system byggs innan man vet vad de nya systemen ska innehålla.
20. Resmål och syfte:	

Studieresa till Bryssel för att ta del av hur socialtjänsten och samverkande aktörer arbetar med att hjälpa hemlösa unga vuxna. Syftet är att studera specifika strategier för att nå ut till målgruppen unga vuxna och motivera dem att nyttja erbjuden service, samt ta del av en databas med regionens hemlösa för att lättare kunna erbjuda riktad och individanpassad service. Erfarenheter och kunskaper från studieresan kommer att delges handläggare i staden och på nätverket TÖG. Sökande: Socialförvaltningen, enheten för hemlösa Sökt belopp: 25 000 kr	Socialförvaltningen har inte prioriterat studieresan, då de har fler än tre ansökningar.
21. Resmål och syfte: Studieresa till Familjevårdsstiftelsen i Göteborg. Syftet är att ta del av erfarenheter av att använda samforskning som ett arbetssätt för att öka delaktigheten från barn och föräldrar i familjebehandling, samt ta del av hur de arbetar teambaserat med behandling för hela nätverket kring barn och ungdomar. För att få inspiration hur vi kan utveckla familjebehandlingsarbetet genom samforskning och med olika utvärderings- och metodutvecklingsformer. Sökande: Bromma och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar, individ och familj Sökt belopp: 25 000 kr	15 000 kronor Bromma och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar åker på en gemensam studieresa som vi beviljar med totalt 30 000 kr. (Ansökan 16)

ANSÖKAN OM MEDEL FÖR LOKALT UTVECKLINGSPROJEKT 2018

Projektets namn Bo kvar
Period för projektet, ange planerat start- och slutdatum 2018-01-01- 2018-12-31
Sökt belopp 412.500 kr
Huvudsökande förvaltning, avdelning och enhet Skärholmens stadsdelsförvaltning Mottagningsenheten
Medsökande förvaltning(ar), avdelning och enhet Alla enheter inom individ- och familjeomsorgen vid Skärholmens stadsdelsförvaltning är berörda.
Adress, huvudsökande förvaltning Skärholmens stadsdelsförvaltning Bodholmsplan 2 Box 503 127 26 Skärholmen
KST, huvudsökande förvaltning 1140, Skärholmens stadsdelsförvaltning
Postgiro/bankgiro, huvudsökande förvaltning 55514-4
Kontaktperson för projektet (projektansvarig), namn, tfn och e-post Sofia Forsberg 08-508 24 845 Sofia.forsberg@stockholm.se

Ansvarig enhetschef, namn, befattning och underskrift

I Stockholm den 1 december 2017

Anna Mattsson, Avdelningschef

Namnförtydligande:

PROJEKTBESKRIVNING

Bakgrund till projektet

Förvaltningen har under 2017 haft möjligheten att genomföra en förstudie i syfte att utforma och prova nya arbetssätt rörande det vräkningsförebyggande arbetet. Förstudien har finansierats med lokala utvecklingsmedel och för ändamålet erhöles 250,000 kr vilket har gått till en halvtidstjänst under delar av året. Vissa utvecklingsområden kvarstår, andra utvecklingsområden har tillkommit samtidigt som behov finns att fortsätta implementera de arbetssätt och rutiner som upparbetats under senaste året.

Mot bakgrund av de erfarenheter vi gjort under förstudien har Skärholmens stadsdelsförvaltning för avsikt att med start 2018 kraftsamla kring vräkningsförebyggande och hemlöshetsfrågor genom att i detta projekt stärka och utveckla det interna samarbetet inom förvaltningen och vidareutveckla det externa samarbetet med hyresvärdar. I syfte att utveckla nya arbetssätt och metoder kommer vi därtill genomföra en forskningscirkel tillsammans med en forskare inom området.

En generell kunskapssatsning inom området vräkningsförebyggande arbete planeras, där förvaltningen utbildar 100 medarbetare i grundläggande hyresjuridik. Förvaltningen planerar att utveckla ny verksamhet för att tydliggöra och uppmärksamma barns situation vid vräkningshot och barn i osäkra boendeförhållande genom att ansöka om medel för att bl. a. möjliggöra tillsättandet av en föräldrarådgivare vars syfte bland annat kommer vara att erbjuda barn i osäkra boendeförhållanden kompensatoriska åtgärder. Ett sammanhållet arbete med hyresrådgivning, vräkningsförebyggande arbete, bodeltsar för personer placerade i tillfälliga boenden samt speciellt designerad personal som arbetar med barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden förväntas ge god effekt och frambringa kunskap och arbetssätt som kan fungera som modell för övriga staden.

Förvaltningen har sedan november 2016 etablerat rutiner som berör alla enheter inom avdelningen för individ- och familjeomsorg genom en arbetsgrupp; Bosamverkansgruppen, där representanter från socialtjänstens alla enheter samverkar för att motverka avhysningar. Förvaltningen upplever påtagliga svårigheter vad gäller att motverka avhysningar, och antalet meddelanden om avhysning från KFM ökar. Det finns därför ett stort behov av tätt och ömsesidigt samarbete med hyresvärdarna i stadsdelsområdet.

En jämförelse mellan första halvan av 2016 och 2017 påvisade en ökning med 100 % i antalet inkomna meddelanden om avhysning, under första halvåret 2017 har 128 barn direkt eller indirekt levt med avhysningshot. Mot bakgrund av den mycket ansträngda bostadsmarknaden i Storstockholm är alla sätt att förhindra enskildas exit från bostadsmarknaden av största vikt då det medför stora utmaningar för den enskilde att återetablera sig på bostadsmarknaden.

Enligt statistik från Kronofogdemyndigheten verkställs färre avhysningar än tidigare men samma statistik visar att varannan ansökan om avhysning i Stockholms län går till verkställighet. Det är därför av största vikt att bedriva preventivt arbete så att hyresvärdar inte har anledning att hänskjuta ärenden till Hyresnämnden eller ansöka om avhysning hos Kronofogden.

Enligt Stockholms stads kartläggning av barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden framgår att Skärholmen är den stadsdel som har flest barnfamiljer med osäkert boende. 2014 rapporterade förvaltningen 22 barnfamiljer som 2017 ökat till 64 en ökning med 190 %. Rapporteringen avser barnfamiljer som har kontakt med socialtjänsten, mörkertalet framgår ej, det vill säga barnfamiljer som inte söker stöd av socialtjänsten.

Genom sekundära bostadsmarkandes fortsatta expansion kan antagande göras att antal barn i osäkra boendeförhållanden ökar.

Ur finansborgarrådets förslag till budget framgår att det vräkningsbyggande arbetet ska ha fortsatt prioritet, samt att barn i osäkra boendeförhållanden är en prioriterad målgrupp. Staden ska öka sina insatser mot hemlöshet ytterligare, bland annat genom än mer uppsökande arbete.

I förvaltningens verksamhetsplan understryks vikten av en kraftsamling mot hemlöshet och att metoder och arbetssätt måste utvecklas för att svara upp mot den förändrade bilden av hemlösheten i staden .

Socialförvaltningens Kunskapsbank

Forskningscirklar- En vägledning, Sven Persson

Forskningscirkel är en plats för reflektion över handling, Persson ställer sig frågan om hur yrkesverksamma som ställs inför krav på omedelbar handling kan leva upp till idealet att vara reflekterande. För att kunna reflektera över sin egen praktik krävs tid, kontinuitet, möten och dialog. Forskningscirkel anses vara en arena för reflektion över handling, att genom forskarhandledning få hjälp att analysera komplexiteten i det dagliga arbetet. Syftet är att genom djupare förståelse av den

egna situationen skapa kunskap som leder till utveckling och förändring. Forskningscirkel bygger på ett aktivt deltagande av cirkelns alla medlemmar vilket stimulerar den egna utvecklingen.

Utvärdering av Hemlöshet, många ansikten-mångas ansvar

I slutrapporten presenteras Enskede-Årsta-Vantörs projekt Ekonomi i fokus som drevs 2008-2010, där har kritik lyfts fram som kan sammanfattas i att det inom socialtjänsten inte finns tillräcklig kunskap och kompetens när det gäller ekonomi och juridik. Projektet arbetade för att öka samarbetet mellan olika enheter inom förvaltningen, samt till externa aktörer som hyresvärdar, kronofogden och vissa inkassoföretag. Tillit var en del av projektets arbetssätt gentemot hyresvärdar, för att på så sätt ta fram alternativa lösningar och möjligheter till avbetalning. Hyresvärdar hade tillit till projektledarna som har skapat en väg in i förvaltningen, vilket är något som även lyfts fram i andra vräkningsförebyggande projekt som något efterfrågat. Efter projektets andra år hade antalet inkomna meddelanden om avhysning från Kronofogden minskat med 55 %. Under projektperioden utvecklades samarbetet mellan socialtjänst, hyresvärdar och kronofogde, samt mellan enheter inom socialförvaltningen.

Botkyrka har under 2009-2010 bedrivit Boprojektet med syfte att minska antalet vräkningar och mål att inga barnfamiljer ska vräkas. Metod bygger på tidiga, insatser, uppsökandearbete, ekonomiskrådgivning och socialt stöd/ samtalsserie för målgruppen. Detta i ett nära samarbete mellan Boprojektet och bostadsbolag samt KFM, enheter inom socialförvaltning. Projektet är idag delvis implementerat i den ordinarie verksamheten.

Kronofogden.se

Lars Bodin kommunikatör på kronofogdens förebyggande verksamhet har uttalat sig om vikten av socialtjänstens vräkningsförebyggande arbete där framgången särskilt finns i ett tätt lokalt samarbete med hyresvärdarna. Därtill lyfts vikten av att socialtjänsten får kännedom om skuld i ett tidigt skede är avgörande, då kvalificerad rådgivning kan erbjudas initialt för att förhindra att ärendet hamnar hos Kronofogden.

Slutrapport om projekt om samlarsyndrom 2016, (Task force)

Rapporten beskriver samlarsyndrom och de utmaningar som socialtjänsten möter i arbetet med denna målgrupp. Syndromet ger sig uttryck i att bostaden blir belamrad och överhopad med saker, svårt nedsmutsat pga. svårigheter med städning och kan leda till fallskador, brandrisk, social isolering, vräkning och i värsta fall dödsfall. Personer med samlarsyndrom söker sällan hjälp då de ofta

saknar insikt och är känslomässigt knutna till sina tillhörigheter. Personer med samlarsyndrom beskrivs som svårmotiverade till förändring. Saneringskostnaderna är stora och behandling krävs för att komma tillrätta med problemet. Att genomföra en sanering utan att personen genomgår behandling är endast en kortsiktig lösning.

Effektmål, projektmål samt målgrupper

Projektet riktar sig till individer med förstahandskontrakt boende inom Skärholmens stadsdelsförvaltning som riskerar att bli bostadslösa, med ett extra fokus på barnfamiljer och personer med osäkra boendeförhållanden.

Enhetens verksamhetsplan framgår att andelen avhysta ensamstående vuxna ska hållas på en låg nivå och inte passera 10 st. Dessa är tuffa mål med tanke på hur bostadssituationen ser ut men med metodutveckling och intensifierat samarbete kommer socialtjänsten på förvaltningen ta ett gemensamt ansvar gällande detta. Genom regelbundna möten samt en grundlig statistikfil följer vi upp arbetet som redovisas i Tertial 1, Tertial 2 och i Verksamhetsberättelsen.

Att genom samarbete med hyresvärdar och brukare bedriva **vräkningsförebyggande arbete** förhindra att hyresvärdar tvingas hänskjuta ärenden till hyresnämnd eller ansöka om avhysning hos Kronofogdemyndigheten. Antalet verkställda avhysningar förväntas därigenom minska. Genom att intensifiera och bygga strukturer, rutiner och metoder kring samarbete med enskilda hyresvärdar och Skafast (Skärholmens fastighetsägarförening) öka socialtjänstens möjlighet att i ett tidigt skede agera och erbjuda råd, stöd och eventuell insats som leder till bibehållet förstahandskontrakt alternativt att annan överenskommelse kan träffas för brukarens kvarboende (t.ex. provkontrakt). Att från socialtjänstens sida skapa kontakt med brukaren i tidigt skede i processen är avgörande, särskilt i de fall där behovet av insatser är omfattande (utredningstider osv). Genom att bedriva ett preventivt arbete inges en ökad möjlighet att individen/familjen kan bo kvar samt att andelen inbokningar till försörjningsstöd med anledning av hyresskulder minimeras.

Under 2017 har hyresrådgivningen tack vare förstudien i perioder varit bemannad med 1,5 personer, det har gett positiv effekt genom att fler brukare har kunnat nå för råd och stöd. 67 % av avhysningar som grundar sig i utslag från KFM har hittills i år kunnat avvärjas. Ingen av de brukare som hyresrådgivningen haft kontakt med som avhysts under 2017 har behövt ansöka om TÖG/vandrarhem hos socialtjänsten. Det finns en tydlig effekt av att ha kontakt med den som ska/

kommer att avhysas, ge tips och råd på hur denne kan lösa sin boendesituation efter verkställighet. Den som genom avhysning förlorat sitt boende har mycket svårt att återetablera sig på bostadsmarknaden..

Med ytterligare en halvtidstjänst inom hyresrådgivningen kan även fokus läggas på **uppsökande verksamhet med tidiga insatser**.

Att genomföra hembesök hos samtliga ej avhörda med hyresproblematik ges tillfälle att uppmärksamma barn och ungas och den enskilde individens situation, vid eventuell misstanke om oro upprättas en orosanmälan till socialtjänsten. Uppsökande/hembesök har visat sig vara effektivt för att skapa kontakt med personer som inte går att nå brevledes. Det som bland annat framkommit vid hembesök är ett kraftigt ökat antal vanvårdsärenden, personer som lever under missförhållanden. Denna typ av ärende har ökat i antal även pga. hyresvärdarnas besiktning av hyresgästers bostad inför t.ex. stambyte. Personer med samlarsyndrom är en skara som ofta saknar insikt och är svåra att motivera till förändring. Detta är en stor utmaning i det vräkningsförebyggande arbetet. I dagsläget saknas den kunskap som krävs för att kunna bemöta problemet på ett adekvat sätt.

I takt med att arbetssätt och metoder förändras och utvecklas ökar även antalet brukare som förvaltningen får kontakt med.

Individerna i målgruppen har ofta behov av **riktat intensivstöd** i syfte att kunna hjälpa dem att klara en trygg och varaktig boendelösning. Individerna har ibland psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar eller andra svårigheter som gör att de är svåra att nå. Ofta måste människor motiveras till förändring, vilket är en utmaning under rådande omständighet. För att främja motivation och beteendeförändring kommer MI att användas som metod för att underlätta förändringsprocessen. Samtidigt är det av största vikt att göra brukaren medveten om vilka konsekvenserna blir av att inte uppfylla de krav som framgår i ett hyreskontrakt.

Den **interna samverkan** kring hållbart boende består av Bosamverkansgruppen där representanter från socialtjänstens samtliga enheter träffas 2 gånger per månad. Förvaltningens hyresrådgivare är sammankallande och arbetsgruppen består av 8-10 personer och representeras av både chefer och medarbetare. Syftet är att med gemensamma resurser förhindra avhysning och att samverka och erbjuda individanpassade insatser och åtgärder för de personer som riskerar att förlora sitt boende. I särskilda fall måste ett annat boende erbjudas då individen saknar förmåga att sköta ett eget boende. Denna a samverkansform som kommer att vidareutvecklas och fortsätta formas under 2018.

Under förstudien har det från bostadsbolagen framkommit önskemål om att handläggare bör öka sin kunskap inom hyresjuridik för att samarbetet ska kunna fungera bättre. Därför ansöker förvaltningen om medel inom staden kompetenssatsning för ett kunskapslyft inom hyresjuridik, summarisk process och vräkningsprocessen som helhet för ca 100 medarbetare. Ytterligare ett delmål är att arbeta fram rutiner som gäller kring samtliga vräkningshotade personer. Genom forskningscirkeln kommer ny kunskap att sökas när det gäller samlarsyndrom och de filmmaterial som finns tillgängligt efter tidigare projekt kommer användas.(Task Force).

Hyresrådgivaren har ett gott samarbete med stadsdelens **budget- och skuldrådgivare**, samarbetet intensifieras och skriftliga rutiner upprättas så att samarbetet inte blir personbundet. Hyresskuld är ofta en kombination med andra skulder och när behov finns så tar vi hjälp av varandra för att ge brukaren rätt stöd. I stadens budget för 2018 lyfts vikten av att barnfamiljer som söker stöd av budget- och skuldrådgivare ska få möjlighet att träffa en sådan inom en vecka. Förvaltningen kommer att utöka antalet budget- och skuldrådgivare och därtill följa att barnfamiljer erbjuds kontakt inom en vecka.

När förlikning eller uppgörelse med hyresvärd inte lyckas och ärendet hänskjuts till **Hyresnämnden** finns intentionen att i större utsträckning närvara som stöd under sammanträdet för de som saknar annat biträde. Det har under året möjliggjorts för hyresrådgivare att närvara som både biträde och åhörare vid sammanträden i Hyresnämnden som ur brukarperspektiv visat sig vara uppskattat. Vid dessa sammanträden kan socialtjänsten skriftligen genom **åtgärdsplaner** tydliggöra insatser och stöd som kan vara avgörande för nämndens beslut. Att närvara som åhörare fungerar även som en källa för kunskap i det vräkningsförebyggande arbetet.

Samarbetet med **Kronofogden** måste utvecklas på flera plan men främst i de ärenden som rör andrahandshyresgäster, då det är ofta förekommande att de inte blir delgivna och att det efter verkställighet blir problem med magasineringsförfarandet då bohaget magasineras i förstahands-hyresgästens namn. KFM har ingen skyldighet att delge andrahands hyresgäster, men för den enskilde är det viktig information där vi tillsammans får försöka göra vårt bästa så att information når fram till rätt person. Sällan eller aldrig används tolk vilket är nödvändigt för att information ska nå fram och möjlighet för den som ska avhysas att ställa frågor. Under förstudien har samarbete med KFM har inte kunnat utvecklas på generellt plan, men överenskommet är att över telefon stämma av

inför varje enskild avhysning. Detta har fungerat tillfredställande men kan förbättras ytterligare.

Förvaltningen ska ha som policy att alltid **närvara vid avhysning**, kommunen bär det yttersta ansvaret för medborgarna. Det går inte i förväg att exakt veta vad som finns bakom lägenhetsdörren och det går heller inte att förutspå hur någon ska reagera vid en avhysning. KFM uppskattar denna gest då de kan hänvisa till socialtjänst direkt på plats om behovet skulle uppstå.

Metod och uppföljning

Under förstudien har **skriftliga samarbetsöverenskommelser** tecknats med två av de största hyresvärdarna samt ett med en av de mindre. Strukturerade och väl förberedda avstämningsmöten hålls regelbundet med två av värdarna. Socialtjänsten vill bli underrättad så snart hyresvärden upptäcker problem med någon av hyresgästerna. Vikten av att skapa kontakt med brukaren i tidigt skede i processen är avgörande särskilt i de fall där behovet av insatser är omfattande. Det är även av betydelse att socialtjänsten får ta del av hyresvärdens agenda för ärendet så att rätt planering kan upprättas, finns ingen möjlighet till återvinning av kontraktet måste det komma fram. Brukaren undertecknar **samtycke** till utbyte av information vilket bidrar till en mer öppen dialog i ärendet. Målet är att hela Skärholmens fastighetsägarförening ansluter sig till samarbetet genom att upprätta skriftliga överenskommelser som är individuellt utformade för varje enskilt bostadsbolag. Vi är övertygade om att bostadsbolagen kommer att se samarbetet som en win-win situation för alla parter, inte minst för våra medborgare.

Forskningscirkeln avser att bidra till kompetens- och verksamhetsutveckling med tydlig koppling mellan dagligt arbete och forskning. Med utgångspunkt i de problemställningar som kan uppkomma i hyresärenden växer insikter fram genom aktivt deltagande under ledning av forskare Ulla Beijer. Då att antalet inkomna vanvårdsärenden uppmärksammas och antalet personer med samlarsyndrom ökat har det framkommit att kompetens kring detta saknas. Arbetssätt och metoder som kan användas i samtal med vårdnadshavare och barn i osäkra boendeförhållanden kommer också att utvecklas.

Syftet med forskningscirkeln är att samtliga deltagare medverkar till att söka kunskap för utveckling av det vräkningsförebyggande arbetet och hemlöshet som problemområde. Forskaren som antagit uppdraget som ledare av forskningscirkeln, Ulla Beijer, är socionom, med Dr i folkhälsovetenskap, socialmedicin. Hon delar sin arbetstid mellan FoU i Sörmland och Institutionen för kvinnors och barns hälsa vid

Karolinska Institutet (KI). Hennes avhandling (2009) handlade om hemlösas hälsa utifrån ett genusperspektiv. Hennes nuvarande forskning på KI är barn till våldsutsatta missbrukande kvinnor, uppföljning av hemlösas hälsa och dödlighet, uppföljning av unga brottsoffer, samt ett EU-projekt om Bostad Först för hemlösa

Kontakt har tagits med Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning för att diskutera olika arbetssätt och ha erfarenhetsutbyte. Möjligheten att samarbeta med andra stadsdelar i bostadsrelaterade frågor ses över så att vi arbetar som en enad front inom Stockholms stad. Att ha ett likvärdigt arbetssätt är av vikt ur likställighet- och rättssäkerhetssynpunkt så att det stöd och den hjälp som erbjuds inte är beroende av vilken stadsdel man bor i.

Det stadsövergripande nätverket för Hyresrådgivare är en bra arena för spridning och erfarenhetsutbyte.

Under 2017 har Hägersten-Liljeholmen samt Uppsala kommun varit på studiebesök för att ta del av förvaltningens vräkningsförebyggande arbete. Intentionen är att hyresrådgivarna under 2018 kommer att göra studiebesök till olika kommuner/stadsdelar som redan idag bedriver ett framgångsrikt förebyggande arbete kring att undvika avhysningar. Studiebesöken kommer att ge möjlighet till inspiration i arbetet att utveckla tydliga arbetssätt och metoder som väl matchar de behov som finns i just Skärholmens stadsdelsnämndsområde.

Ärenden följs upp och det framgår tydligt vem som ansvarar för vad. Statistikfilen är ett mycket bra arbetsredskap men det kan göras än mer användbart, dels att följa ett ärende men även se mönster av olika förekommande problemområden. Det tycks som att olika frågor är särskilt i fokus hos olika hyresvärdar och extra fokus just nu är så kallade oriktiga hyresförhållanden. Statistikfilen har bl. a. gjort hyresrådgivarna uppmärksam på brukare med återkommande hyresskulder, det är personer/familjer som ligger i riskzonen för att förlora sitt boende. Projektets arbete följs upp genom att i statistikfilen följa hur många meddelanden från hyresvärd/KFM som inkommit, hur processen går, hur många avhysningar som verkställs/avvärjs. Ambitionen är att börja föra statistik över hur många barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden som hyresrådgivningen kommer i kontakt med under 2018, följa dessa siffror och jämföra resultat under året.

I mitten av året planeras någon form av brukarundersökning t. ex en fokusgrupp för att säkerställa att de insatser som ges matchar brukarnas efterfrågan.

Boendekostnader på ekonomiska bistånd följs upp månadsvis

Projektet är väl förankrat i hela förvaltningen och kommer att finnas som en punkt i dagordningen på avdelningens ledningsgrupp (avdelningschef och samtliga enhetschefer) som har fast mötestid varje vecka.

Implementering

Projektet skulle förstärka stödet till personer i risk för hemlöshet . och kommer att öka medarbetarnas kunskapsnivå gällande det vräkningsförebyggande arbetet. .

Genom att uppmärksamma barn som bor i osäkraboendeförhållanden finns en möjlighet att bryta hemlöshetscykeln som på sikt kommer att spara både pengar men framförallt mänskligt lidande och social utsatthet. Hemlöshetscykel är det cykliska förlopp som ofta drabbar barn under osäkra boendeförhållanden. Barnen har svårt att sköta skolan, slutför inte skolan, har svårt att etablera sig på både bostads- och arbetsmarknad och löper därmed en överrisk att liksom sina föräldrar få osäkra boendeförhållanden eller till och med leva i hemlöshet i vuxen ålder.

Socialtjänstens samtliga enheter inom individ och familjeomsorgen är involverade, vi strävar efter att uppnå samsyn i det vräkningsförebyggandearbetet vilket kommer att leda till en sammanhållen socialtjänst med brukaren i fokus.

Målet är att implementera ett sådant arbetssätt i verksamheten, ett arbetssätt som andra stadsdelar också kan använda sig av i sitt vräkningsförebyggande arbete.

Jämställdhet

Tidiga insatser och förebyggande arbete skapar jämlika livschanser för alla. Genom ytterligare en halvtidstjänst inom hyresrådgivningen ökar möjligheten att kunna hjälpa fler brukare utan att släppa fokus från barnfamiljer. Statistikfilen följer upp könsfördelning, problematik, vilket stöd som ges och resultat. Tanken är att vid utvärdering se om mönster går att utröna och om det på något sätt är könsrelaterat och fortsätta utveckla arbetet utifrån detta. Utifrån detta blir det tydligt om olika arbetssätt behöver utvecklas för att på bästa sätt stötta olika brukare med avseende på kön, ålder osv.

Alla har behov av en bostad och vi måste göra det vi kan för minska antalet barn i osäkra boende förhållanden samt att förhindra att någon tvingas gå från sitt förstahandskontrakt.

Intern projektorganisation

Projektet omfattar följande roller:

- Beställare: Avdelningschef socialtjänsten
- Styrgruppens ordförande Sofia Forsberg, Verksamhetskontroller

- Styrgruppsmedlemmar – Berörda enhetschefer
- Projektledare – Hyresrådgivaren
- Projektmedlemmar - projektmedarbetare
- Referensgruppsmedlemmar – ej tillsatt
- Brukare – en fokusgrupp eller ett mindre antal intervjuer kommer att hållas med brukare inom ramen för forskningscirkeln

Externa aktörer

Skärholmens fastighetsägarförening
Kronofogdemyndigheten

Förvaltningen har kontakt med Ulla Beijer som är forskningsledare på FoU i Sörmland hon har sin bakgrund i hemlöshetsarbete och ställer sig positiv till att lägga upp och hålla i en forskningscirkel med utgångspunkt i vräkningsförebyggande, hemlöshet och barn i osäkra boendeförhållanden.

Budget

INTÄKTER

Sökt belopp från socialförvaltningen	412 500 kr
Egen insats –lön hyresrådgivare	605 115 kr
Övriga intäkter	kr
Summa intäkter	1 017 615 kr

KOSTNADER

Personalkostnader inkl. sociala avgifter	300 000 kr
Arvode forskare/konsult	112 500 kr
Övriga kostnader (specificera vad)	kr

Summa kostnader	412 500 kr

Skicka ett undertecknat exemplar av ansökan till (internpost går också bra):

Socialförvaltningen

Administrativa avdelningen

att: Laila Väisänen

123 21 Farsta

samt e-posta ett undertecknat exemplar av blanketten till:

fou.sof@stockholm.se

Har ni frågor är ni välkomna att kontakta avdelningen för stadsövergripande sociala frågor:

Cecilia Löfgren, tfn: 08-508 25908, cecilia.m.lofgren@stockholm.se

Rapportering

Ekonomisk redovisning ska lämnas på särskild mall senast 30 november det året medlen beviljas. Slutrapport lämnas till avdelningen för stadsövergripande sociala frågor inom två månader efter projektets slutdatum utifrån en särskild mall. Projektets slutrapportering kommer, efter godkännande av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, att publiceras i Socialförvaltningens Kunskapsbank.

Bo kvar
**Skärholmens stads-
delsförvaltning**

2017

**Förstudierapport om FoU-projekt
med stöd av lokala utvecklings-
medel**

Sofia Forsberg
Hyresrådgivare
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Slutrapport för

Månad, år

Dnr:[Fyll i här]

Utgivare: Socialförvaltningen

Kontaktperson: [Fyll i här]

Detta projekt har finansierats med FoU-medel från Socialförvaltningen i Stockholms stad

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	4
2.	Bakgrund	5
3.	Syfte	5
4.	Avgränsning	6
5.	Metod och material	6
6.	Resultatredovisning	7
7.	Slutsatser och förslag	8

1. Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsförvaltning har under 2017 haft möjligheten att genomföra en förstudie i syfte att utforma och prova nya arbetssätt rörande det vräkningsförebyggande arbetet.

Förstudien har finansierats med lokala utvecklingsmedel och för ändamålet erhöles 250,000 kr vilket har gått till en halvtidstjänst under delar av året. Under året har mottagningsenheten satsat på intern samverkan genom Bosamverkansgruppen, en arbetsgrupp där samtliga enheter från individ och familj representeras för att gemensamt arbeta vräkningsförebyggande. Men även en ökad intern samverkan på individnivå mellan hyresrådgivare och socialsekreterare har möjliggjorts vilket har visat sig vara effektivt. Hyresrådgivarens kontakt med brukaren underlättas när det redan finns en pågående aktualitet vid socialtjänsten. Genom att samarbeta och utbyta erfarenheter med hyresvärdarna i området har en kunskapslucka identifierats, socialsekreterare saknar tillräcklig kunskap för att bedriva ett effektivt vräkningsförebyggande arbete. Ett utökat antal hembesök i försök att etablera kontakt har gjorts. Hembesök har visat sig vara långt mer effektivare än att endast skicka brev. Genom statistik har vi kunnat utröna att många brukare riskerar att få sitt hyreskontrakt uppsagt på grund av upprepade sena hyresinbetalningar, vi har också konstaterat att många barn lever under osäkra boendeförhållanden.

2. Bakgrund

Förvaltningen har upplevt svårigheter vad gäller att motverka uppsagda hyreskontrakt som kan leda till avhysning. Utifrån bostadsmarknadens situation finns det ett stort behov av tätt samarbete med hyresvärdarna i stadsdelsområdet. Behovet av samarbete med hyresvärdar grundar sig i stadsdelsförvaltningens uppfattning av att hyresvärdar stramar åt sitt regelverk som har bidragit till ökat antal uppsagda kontrakt. De kommunala hyresvärdarna har i uppdrag att arbeta vräkningsförebyggande och att antalet avhysningar ska minska. Även privata värdar kan finna en vinst i samverkan kring vräkningsförebyggande arbete med socialtjänst då omsättningen av antalet hyresgäster bland annat påverkar lönsamheten.

Förvaltningen har upparbetat rutiner som berör alla enheter inom avdelningen för individ- och familjeomsorg genom en arbetsgrupp, Bosamverkansgruppen, där representanter från socialtjänstens alla enheter samverkar för att motverka avhysningar. Den interna samverkan behövs utvecklas och intensifieras för att kunna erbjuda brukarna rätt stöd i den uppkomna situationen. När en brukare har flera olika kontakter eller ingen kontakt alls är det av vikt att ha en tydlig ansvarsfördelning för att brukaren inte ska hamna mellan stolarna.

Mottagningsenheten såg ett behov av att komplettera det befintliga vräkningsförebyggande arbetet genom att upparbeta nya metoder med målet att långsiktigt förebygga hemlöshet och förstärka både barn- och föräldraperspektivet i en så viktig fråga som boende står för.

3. Syfte

Syftet med förstudien har varit att se över vad som behövs göras för att förbättra och utveckla och få en sammanhållen samsyn kring det vräkningsförebyggande arbetet. Det vräkningsförebyggande arbetet bygger på att samtliga parter; brukare, socialtjänst och hyresvärd måste följas åt under processens gång för att gemensamt hitta lösningar och för att möjligheten till kvarboende ska öka.

4. Avgränsning

Det vräkningsförebyggande arbetet i förstudien är i första hand koncentrerat till personer som har förstahandskontrakt, men i förlängningen berörs även övriga personer som uppehåller sig i den avhysningshotades bostad. Genom att hyreslagen styr det hyresrättsliga förhållandet har socialtjänsten begränsade möjlighet att bistå brukare i oriktiga hyresförhållanden.

5. Metod och material

Intern samverkan: Ett tätt samarbete måste hållas med den skuldsatte/vräkningshotade för att bygga förtroende samtidigt som det är av vikt att vara tydlig i vad konsekvensen blir av att inte sköta sina åtaganden som hyresgäst. Skriftliga samtycken om sekretesseftergift har undertecknats av brukaren för att öka möjligheten till att ha så öppen dialog med externa parter som möjligt. Hyresrådgivaren ansvarar för samtliga inkomna hyresärenden med undantag av de ärenden som avser brukare som har pågående aktualitet på enheten för ekonomiskt bistånd. Under året har hyresrådgivaren i vissa ärenden bistått handläggare på ekonomiskt bistånd och då brukaren har annan aktualitet inom förvaltningen bjudit in berörd handläggare till samverkan genom hembesök eller nätverksmöten i ärendet.

Bosamverkansgruppen har träffats två ggr/månad, med uppehåll under sommaren. Engagemanget har varit varierande, grundtanken är att deltagarna ska representera hela sin enhet men engagemanget har visat sig som störst när deltagarna har "egna" ärenden.

Extern samverkan: Ett antal skriftliga samarbetsöverenskommelser tecknats med hyresvärdar, där båda parter fått komma med önskemål om hur samarbetet ska se ut. Detta har varit verkningsfullt i samarbetet med allmännyttan men visat sig mindre betydande för de privata värdar som skrivit under överenskommelsen. Det kan också bero på att det skett personalbyte inom de privata värdarna då samarbetet fungerat klanderfritt fram till bytet av förvaltare och områdesansvariga.

Överenskommelserna har följts upp och utvärderats vid avstämningsmöten. Vid dessa möten diskuteras förutom hyresärenden även hur och på vilket sätt socialtjänsten kan vara behjälpliga i olika typer av ärenden, men även vilka begränsningar som gäller. Både hyresvärdar och socialtjänst upplever vikt av att känna till varandras arbetsområden och mandat.

6. Resultatredovisning

Under 2017 har förvaltningen ökat både det interna och externa samarbetet kring vräkningsförebyggande arbete. Hyresjuridik är komplex och inom förvaltningen saknas erforderlig kunskap för att kunna bemöta problematiken fullt ut. Hyresvärdar saknar också kunskap om socialtjänstens arbete och framförallt mandat och

handlingsutrymme. Det har under senaste året upparbetats en bra grund för fortsatt samarbete.

Under 2017 har 164 barn inom Skärholmens upptagningsområde levt med avhysningsshot, dessa är barn till eller inneboende hos dem som av olika anledningar fått sitt kontrakt uppsagt. Två av dessa barn har under året förlorat sitt boende. Utöver detta har Skärholmens stadsdelsförvaltning flest barn i osäkra boendeförhållanden enligt Stockholms stads kartläggning. Viktigt att poängtera är att kartläggningen bara avser de som har pågående kontakt med socialtjänsten, genom den sekundära bostadsmarkandes fortsatta expansion kan antagande göras att antal barn i osäkra boendeförhållanden ökar.

Antalet inkomna meddelanden om avhysning från Kronofogdemyndigheten har under 2017 ökat med 33 % i jämförelse med antalet under 2016. Trots det vi har kunnat uttyda från statistik är att antalet verkställda avhysningar ligger i ungefär samma nivå (runt 50 %) under båda åren.

Den sammantagna statistiken utifrån samtliga inkomna hyresärenden under 2017 visar dock att 95 % av hushållen får behålla sitt hyreskontrakt.

Genom Bosamverkansgruppen och ökad samverkan med enskilda handläggare på förvaltningens enheter är upplevelsen att antalet kontrakt som räddats har ökat. Ingen fastslagen strategi har antagits, mer än initiativet att bedriva utökad samverkan det har gemensamt konstaterats att alla vinner på att samverka. Det som framkommit är att hyresvärdar uppskattar *en* kontaktperson med Stadsdelsförvaltningen.

Under senaste året har ett ökat antal hembesök kunnat göras, hembesök har visat sig vara verkningsfullt för att etablera kontakt. Uppskattningsvis har ett 30-tal uppsökande och planerade hembesök gjorts. Statistik av antal och utfall har dessvärre inte förts men antagandet av att det är verkningsfullt baseras på brukarnas egna utsagor i stil med: *"jag har tänkt ringa så många gånger men har inte vågat"*. Hembesök i kombination med hyresvärdars besiktning av lägenheter har bidragit till att upptäckten av vanvårdsärenden ökat kraftigt. Det handlar främst om vanvård i form av samlande/belamring, även här har förvaltningen identifierat en kunskapslucka. Förvaltningen måste absolut bli bättre på att bemöta och arbeta med personer med samlarbeteende.

Vidare har det även vid ett par tillfällen getts möjlighet för hyresrådgivare ett biträda brukare vid sammanträde i Hyresnämnd, något som uppskattats av både brukare och Hyresnämnd. Det finns en tydlig vinst i att socialtjänsten närvarar i Hyresnämnden då socialtjänstens hjälpinsatser till brukaren kan tydliggöras.

7. Slutsatser och förslag

Mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts genom förstudien har Skärholmens stadsdelsförvaltning för avsikt om projektmedel beviljas att med start nu under 2018 kraftsamla kring vräkningsförebyggande och hemlöshetsfrågor. Detta genom att vidare stärka och utveckla det interna samarbetet inom förvaltningen och vidare utveckla det externa samarbetet med hyresvärdar i syfte att upprätthålla men även utveckla nya arbetssätt och metoder. Slutligt mål är att upparbetade arbetsmetoder och rutiner inom vräkningsförebyggande och hemlöshetsfrågor ska implementeras i ordinarie verksamhet.

Bosamverkan och forskningscirkel: För att stärka den interna samverkan planeras att i Bosamverkansgruppen genomföras en forskningscirkel tillsammans med en forskare inom området. Syftet med forskningscirkeln är att samtliga deltagare medverkar till att söka kunskap för utveckling av det vräkningsförebyggande arbetet och hemlöshet som problemområde. Grundidén är att medarbetare sedan ska sprida detta ut på sina respektive enheter. Forskaren som antagit uppdraget som ledare av forskningscirkeln, Ulla Beijer, är socionom, med Dr i folkhälsovetenskap, socialmedicin. Hon delar sin arbetstid mellan FoU i Sörmland och Institutionen för kvinnors och barns hälsa vid Karolinska Institutet (KI).

Kompetenssatsning inom hyresjuridik: Med anledning av den kunskapslucka som identifierats planeras en generell kunskaps-satsning inom området för vräkningsförebyggande arbete där förvaltningen tillsammans med allmännyttan utbildar ca 100 medarbetare i grundläggande hyresjuridik. Material från utbildningen ska sedan kunna användas som stöd vid handläggning av hyresskulder. Förvaltningen ser en utmaning i att vidmakthålla kompetensen efter utbildningssatsningen utifrån personalomsättning. Vid varje nyanställning ges en introduktionsdag och det är då av största vikt att information om vräkningsförebyggande och hemlöshetsarbete kommer med på agendan.

Barn i osäkra boendeförhållanden: Förvaltningen planerar att utveckla ny verksamhet som består av bolotsar och föräldrarådgivare, detta för att tydliggöra och uppmärksamma barns situation vid vräkningshot och barn i osäkra boendeförhållanden. Om medel beviljas kommer en föräldrarådgivare tillsättas. Föräldrarådgivaren ska genom samtal med barn utröna eventuella behov av kompensatoriska åtgärder i syfte att lindra utsattheten hos de barn som lever i osäkra boendeförhållanden. Föräldrarådgivaren ska beakta barnets bästa och se till det enskilda barnets situation med barnkonsekvensanalys som verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och göra barnets bästa tydligt. Genom att uppmärksamma och ge riktat stöd till de barn som växer upp utan stabilt boende förväntas risken för reproduktion av hemlöshet minska. Det är av mycket stor vikt att fler barn får möjlighet att växa upp under trygga boendeförhållanden.

Bolotsens primära uppdrag är att arbeta med och stötta barnfamiljer som är aktuella på försörjningsstöd och bor på hotell eller vandrarhem. Stödet i att söka bostad utformas individuellt genom en egen utformad kartläggning av behov och resurser. Med utgångspunkt i att mottagningsfunktionen i förvaltningen har en stor inströmning av bostadslösa kommer möjligheten till att initiera kontakt med bolots i ett tidigt skede att ses över.

Det finns en ambition att bolotsen tillsammans med föräldrarådgivaren besöker de hotell och vandrarhem stadsdelen använder sig av för placering av bostadslösa barnfamiljer. Detta i syfte att rangordna de olika boendena ur barnvänlighetsaspekt för att i den mån det är möjligt se till att barnfamiljer placeras på ett boende som kan upplevas så tryggt som möjligt under rådande omständighet.

Ett sammanhållet arbete med hyresrådgivning, vräkningsförebyggande arbete, bolotsar för personer placerade i tillfälliga boenden samt speciellt designerad personal som arbetar med barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden förväntas ge god effekt och frambringa kunskap och arbetssätt som kan fungera som modell för övriga staden.

Samarbete med hyresvärdar: För att utveckla samverkan med hyresvärdar har kontakt med Skärholmens fastighetsägarförening tagits som initialt tackat ja till samverkan med stadsdelsförvaltningen. Förhoppningen är att på så sätt kunna nå fler hyresvärdar än tidigare, framförallt från den privata sektorn för att bygga upp individuella samarbetsöverenskommelser för varje respektive hyresvärd. Genom att socialtjänsten samarbetar med hyresvärdar och brukare i det vräkningsförebyggande arbetet är förväntat resultat

att hyresvärdar förhindras att hänskjuta ärenden till hyresnämnd eller ansöka om avhysning hos Kronofogdemyndigheten. Antalet verkställda avhysningar förväntas därigenom minska.

Genom att bedriva ett preventivt arbete inges en ökad möjlighet att individen/familjen kan bo kvar samt att andelen inbokningar till försörjningsstöd med anledning av hyresskulder minimeras.

Statistik: I dag används en statistikfil där ärenden följs upp och där det tydligt framgår vem som ansvarar för vad, i vilket skede processen är och om det planeras något mer som ska följas upp. Statistikfilen är ett mycket bra arbetsredskap men det kan göras än mer användbart, genom att dels följa ett ärende men även se mönster av olika förekommande problemområden. En utveckling av statistikfilen behövs och planeras. Genom statistikfilen har bland annat brukare med återkommande hyresskulder uppmärksamats, det är personer/familjer som ligger i riskzonen för att förlora sitt boende. Ambitionen är att börja föra statistik över antalet hembesök/uppsök och dess utfall. Statistikfilen ger indikationer på hur arbetet ska utformas utifrån respektive problemområde och om det som görs ger förväntat resultat. Genom att följa siffror och jämföra resultat ges möjlighet till utvärdering, analys och utveckling av arbetssätt.

I förvaltningens verksamhetsplan understryks vikten av en kraftsamling mot hemlöshet och att metoder och arbetssätt måste utvecklas för att svara upp mot den förändrade bilden av hemlösheten i staden.